

Daarom Amsterdam!

(een serie korte verhalen uit het bestaan van een Amsterdammer)

Een groot deel van de verhalen zijn eerder verschenen in de rubriek ‘Ruud’s Rondje’ op de website www.geheugenvanwest.nl en enkele in De Volkskrant

Voorwoord

Amsterdam leeft! En ik, als geboren en getogen Amsterdammer, leef met haar mee. Met haar ups en downs, veranderingen en vernieuwingen, lief en leed, multicultisamen, groei en krimp, maar vooral:

Liefde! Liefde voor deze stad en voor haar bewoners die alledaagse en niet-alledaagse dingen beleven. En ik zie dat allemaal gebeuren, dus.....

Loop met mij mee door de stad en mijn herinneringen, proef de sfeer en beleef haar door mijn ogen.

Daarom Amsterdam!

Juweeltje

Smaragdplein. Proef de naam. Fluister hem. Nog een keer. Ineens stond ik er. Alleen. Smaragdplein. Oase in Amsterdam Zuid tussen Amsteldijk en Rijnstraat. De ingang aan de Carillonstraat is een poortje. Ik kom van de andere kant en sta als eerste oog in oog met het grijsgroene koepeldak van een.....Tja, wat is het. Een clubgebouw? Een tot moskee omgedoopt Berlagiaans buurthuis?

De stilte is oorverdovend. Vanuit de deuropening van een van de aan de linkerkant gelegen huizen krijg ik gezelschap van twee negers en een piano. Ze bewegen ook soepel zonder de klanken van het instrument waar ze vervolgens met een lome beweging op gaan staan leunen. Moet het ding naar binnen of is het net naar buiten gebracht. Geen spoor van besluiteloosheid bij de twee. Berusting in de zon. Elkaar en mij gebeeldhouwd toegrijnzend als zo'n groepje aardewerken muzikanten bij Blokker (14,95, voor op de kast of voor het raam)

Ik neem hun geduld over voor zover ik dat met mijn grootstedse gejaagdheid kan. 'Onthaasten' is niet door ons uitgevonden.

Tussen de islamitische school en wat onbeduidend struikgewas ligt een geasfalteerd trap- en basketbalveldje. Metershoge hekken eromheen. Ik vraag me af of het de bedoeling is de bal binnen te houden of de kinderen liever buiten. Het oogt helaas eerder als een luchtplaats dan een speelterrein.

Met weemoed denk ik aan mijn eigen speelterrein in de zestiger jaren. Een enorm grindveld, omzoomd door huizenhoge altijd ruisende populieren. Slagbal met rondjes en voetballen, 's winters schaatswedstrijden op het ondergespoten veld; legioenen kinderen.

De bel van de school haalt me terug in de werkelijkheid. Een laatste blik achterom voor het poortje. Een pleintje dat je wel móet onthouden, ook zonder de media-aandacht die het een paar jaar geleden kreeg door een groepje Marokkaanse raddraaiers. Smaragdplein. Een juweeltje. Toch jammer van die omheining.

O Amsterdam, wat ben je mooi!

Het is lente. Je hoort het openspringen van de bladknoppen bijna door de muren heen. Ik móet fietsen en de drang om het niet te doen is in een oogwenk overwonnen.

Met ongeduldige slagen breng ik de bandjes van mijn sportieve stadsfiets op de juiste spanning. Niet stuiterhard, maar ook weer niet te zacht voor de talloze boomwortels die me op mijn route proberen te verrassen.

Even later zwenk ik het Rembrandtpark in. Op het hoofdfietspad voeg ik me tussen de file tweewielers die als een mierenstraat langs elkaar stromen. Trapveldje....Bruggetje....Jongensland....

Plotseling schiet een vroege jogster uit een zijpad voor me langs. Een V-hals T-shirt omspant haar sportsbreasted bovenlijf. De glimmende schaatsmailot accentueert bij iedere pas de aanspanning van haar bilspieren. Zweetdruppeltjes op haar voorhoofd. Met een ritmisch zwaaiende blonde paardenstaart zweeft ze verder richting Surinameplein. Ik haal weer adem.

Verder door “de Baarsjes” slingerend trap ik bij het grote toegangshek aan de Amstelveenseweg het Vondelpark binnen.

De lichtgroen kleurende bomenzee vormt een ereboog en de door de kruinen gefilterde ochtendzon geeft het park iets mystieks. Ik haal met moeite een paar skaters in die onbekommerd soepel bijna over de volle breedte van het pad waaieren.

De fontein in de vijver bij het theehuis spuit juichend zijn stralen de lucht in en de eerste zwervers wrijven de winterslaap uit hun ogen.

Aan de Stadhouderskade verlaat ik met weemoed mijn Vondelpark. Ik ben tenslotte geboren en getogen Amsterdammer en met de Mammoetwet aan de HAVO-Zocherstraat opgegroeid met dit park aller parken. Wiens veertienjarige borstjes betastte ik ook alweer onervaren op die bank naast het smeedijzeren bruggetje?

Ik word opgeslokt door het oorverdovende geluid van drie rijen dik auto's op de binnenste kransslagader van de stad. Langs de kant staan busladingen toeristenrijen, "see Europe in fourteen days", ongeduldig te wachten op de openstelling van het Heineken-"museum".

Het groene fietsje van het verkeerslicht wijst me rechtsaf de Amsteldijk op. De rivier waar mijn stad zijn naam aan ontleent is hier majestueus breed en ik sta even stil op de Berlagebrug.

Het uitzicht is adembenemend. Aan de stadszijde geeft de inmiddels sterker wordende zon het groene dak van Carré een lichtgevende gloed. Stroomopwaarts de blanke blokken van de Bijlmerbajes. De Arena waar Ajax eens weer godenzonen hoopt te krijgen is inmiddels verdwenen achter de Rembrandttoren, met zijn voortdurend knipperende toplicht de vuurtoren van de stad,

Ik sluit mijn ogen en in gedachten hoor ik de hompelende bas van Manke Nelis:

"O Amsterdam, wat ben je mooi!"

Controle

Mijn tandarts praktiseert in een rijtjeshuis in Amsterdam Nieuw Sloten, dus mijn auto kan nog recht voor de deur geparkeerd. De buitenwijk bestaat vooral uit vierkante blokkendozen. Opgeklopte fleurigheid en vernieuwing bestaat vooral uit een rond raampje in de buitendeur en hier en daar zonder duidelijke structuur aangebrachte kleuren op raamkozijnen. Onder de bovenste bel naast de ingang een wit papiertje in een klein glazen houdertje: Praktijk K. Andriessen.

Al sinds ik zeventien jaar geleden mijn toen sleetse gebit heb laten rooveren is K. Andriessen voor mij 'Klaas'. Een échte Klaas, zoals onze huisarts een échte Daan was.

Klaas was voor tandartsbegrippen altijd erg aardig voor onze kinderen en dat is ie ook nog steeds voor mij, ondanks zijn consequente bezorgdheid of ik wel voldoende stoker.

Terwijl ik de trap op loop naar de wachtkamer giert het geluid van de waterboor me tegemoet.

Ik zet mij om de hoek van de deur en pak een oude Vrij Nederland van het tafeltje.

Met driftige stapjes komt er nog iemand de trap op. Ik kan vanuit mijn positie de nieuwkomer nog niet zien, maar hoor een vrouwenstem kort doch vriendelijk zeggen: "Hallo!"

Ik wil een opbeurend goedemiddag terug laten klinken, maar nu ze in mijn gezichtsveld verschijnt zie ik dat de begroeting was bestemd voor iemand aan de andere kant van een mobieltje. De jonge vrouw

oogt zakelijk en zelfverzekerd, maar in deze omgeving toch een tikje nerveus. Het apparaatje tussen haar schouder en haar volgens de laatste mode vervaardigde gekapte hoofd geklemd, tracht ze een vervaarlijk formaat aktenkoffer en een geopende roodbruin leren schoudertas zo neer te zetten dat niet de complete inhoud door de wachtkamer stuitert. Het lukt.

In een flits ziet ze mij zitten en knikt me toe, waarbij ze verontschuldiging op het gsm-etje wijst. Tsja, het werk gaat maar door hè.

Piketadvocate Judith, zo blijkt uit het telefoongesprek, neemt schuin tegenover mij bij het raam plaats en probeert ontspannen achterover te leunen.

‘Ja, Rogér?..... Nee, tandarts.....Wat?... Nééééé, controle, maar toch wel zenuwachtig. Je weet maar nooit.’ Ze zendt mij een jij-weet-wat-ik-bedoel-blik en ik glimlach haar bemoedigend toe. Klaas heeft mijn vertrouwen.

‘Wat?Ja, gisteren bij Burgers & van Kemende begonnen....Leuk, leuk, leuk, maar wel meteen hartstikke druk, dat begrijp je. Tandarts komt dus absoluut niet uit; werkplek inrichten; dossiers lezen...ach je kent het wel.’ Voor haar onhoorbaar mompel ik met mijn ogen op de Vrij Nederland: ‘Nee, ken ik niet, vertel ‘s.’

Ze sluit abrupt het gesprek af, weg Rogér, en piept een nieuw nummer in.

‘Annemarie?...Hoi, Judith hier....Ja, ja, vandaag al...Nee, nog even tandarts. Zeg, Bob-Jan moet nog vanuit Utrecht komen. Bende op de weg natuurlijk....Ja, hoe raad je het... Ze zijn allebei om vier

uur uit...bel wel even dat jij komt. Eten we daarna een hapje vóóordat we naar de club...Oké, bedankt, fijn, zie je!’

Met een zucht laat Judith haar hoofd tegen de muur leunen. Vanuit de behandelkamer roept Klaas mijn naam. Ik sta op. Judith zoekt weer mijn blik en vraagt, echt geïnteresseerd: ‘Nerveus?’ ‘Nee, nu niet meer,’ antwoord ik vol mededogen.

Don

Hij staat bij de achteringang van het Amstelstation. De schuifdeuren achter hem laten onrustig schurend voornamelijk studentenpubliek in- en uitstromen. Zijn grijze ogen achter de lichtbruine hoornen bril leggen ontspannen de weg af van de fietsenrekken schuin omhoog naar de Hogeschool van Amsterdam, een betonnen zestigerjaren-bruin getinte kolos. Ooit De Leeuwenburg. Ooit de trots van giroverwerking en Postbank. De Blauwe Leeuw. Automatisering kwam, girobetaalkaart verdween. Alleen het gigantische postkantoor op de begane grond is er nog. Zijn rechterhand zoekt op gevoel een zak van zijn onwennig strak zittend streepjespak, bedenkt zich en trekt dan maar de bijpassende rode stropdas bij de knoop recht.

Ik heb Don leren kennen in de jaren tachtig.

Don is een Rotterdammer, zo'n lijzige, die werk veel beter weet te relativeren dan ik. Don is single en woont in De Omval, een yuppencomplex achter het station. Vroeger wist ik niet beter of De Omval was het café onder drie uitgewoonde etages oudbouw. Aan de achterkant op een groezelig witte muur staat de naam van het café nog steeds met koeienletters geschreven. Je kunt er vanuit de trein niet omheen.

Don past beter bij het café dan bij de nieuwbouw.

Hij ziet me de stenen trap naar het station opkomen en knikt me toe: "Héééé, jongen."

Ondanks deze ontmoetingsplek vraag ik wat hij hier doet. Hij antwoordt met een knipoog:

“Laatste werkdag....., intiem afscheidsfeestje op vrijdag de 13e....., gainig hè!” Ik ben verrast. Is hij al zo oud?

Dan zie ik het plastic Hematasje in zijn linkerhand. Hij volgt mijn blik en antwoordt ongevraagd: “Paar kleinigheidjes voor mijn collega’s.”

Een lange minuut gaat het geluid van aankomende en vertrekkende treinen en metro’s langs ons heen, terwijl onze blik bedachtzaam omhoog kruipt langs het silhouet van de Rembrandtoren.

Don steekt zijn hand uit en zegt opgewekt: “Doe je de groeten aan iedereen; ik kom nog wel eens langs.....” Hij draait zich om, loopt door de schuifdeuren het station in en roept over zijn schouder: “..... om een paar pensioenzaken te regelen.” Ik heb hem nooit meer gezien.

Fotootje

Afgevallen eikenbladeren plakken na een novemberbui vettig vast aan de straattegels bij de fietsenstalling naast het station. De eerdere verscheidenheid aan herfsttinten zijn als met een enorme verfkwast door elkaar gemengd tot een grauwe smoezelige prutkleur.

Half verscholen onder twee van die zielige hoopjes bladmoes lijken een paar helderblauwe ogen mijn blik te zoeken. Ik buk me en peuter met m'n nagel een pasfotootje van het grijze steen, veeg wat met de mouw van mijn duffelse jas over de bovenkant en vanuit het met zwarte stipjes verweerde plaatje ontworstelt zich een blozend Zeeuws Meisje-koppie van een jaar of 15.

Het doet me denken aan een fotootje dat ik, ook zo'n 15 jaar oud, een tijdje bij me heb gedragen. Het was een prentje van een Oostenrijkse dirndle dat in mijn jeugd als vulling in portemonnees zat achter het plastic raampje, bedoeld om je liefde van later altijd en overal op de borst of in je kontzak mee te tronen.

Lang heb ik tegenover vriendjes volgehouden dat Kristl – een toepasselijke naam vond ik zelf voor de rondborstige blondine – de enige ware wintersportliefde was geweest, terwijl ik overdag trots de piste afraasde op mijn blauwe houten ski's en zwarte leren skischoenen met zilverkleurige schnallen.

M'n schoolmaten keken elkaar dan wat schuin aan. Ik heb nooit geweten of ze me geloofden of dat ze me als trouwe pubercompanen maar in mijn eigen waan lieten.

Het deed er toen voor mij ook niet toe, denk ik nu. De imaginaire Kristl was een deel van mijn jongensleven en met de gelukzalige herinnering aan haar leg ik het fotootje dicht tegen de stam van een van de eiken. Een beetje beschut, zodat niet iedere voorbijtrekkende schoenzool haar blanke huid verder zal besmeuren.

Misschien spreekt ze wel tot de verbeelding van een voorbijkomende scholier.

Kerst in Oud West

Ik zit met koffie voor het raam aan de counter van lunchroom 'Oud Amsterdam' aan de Jan Evertsenstraat warm te worden en bestudeer het voortdurend winkelende publiek. De natte sneeuw laat ze ondanks de overkapping sneller lopen dan ze eigenlijk willen. De straat heet sinds de herinrichting van het Mercatorplein Berlagepassage. Het klinkt alsof volks Amsterdam per se wil wedijveren met de Hilvertshoven in het Gooi. Van mij hoeft het niet.

De geest van Berlage waart nog steeds vanuit de opnieuw in zijn stijl opgetrokken toren door de buurt, maar de samenstelling van de bewoners is in de loop van de jaren aanmerkelijk veranderd. Ik denk aan het erachter gelegen Balboapleintje, waar ooit Rijkaard en Seedorf hun eerste bal trapt en waar ik zelf, toen er nog grind lag met een hek eromheen, mijn eerste korfbal door een mand probeerde te gooien, en een trekdrop vijf cent kostte.

Voordat ik helemaal in mijn jeugd wegdroom wordt de deur van het koffiehuis wild opengegooid. Vanuit het portiek stapt een leeftijdloze man binnen. Zijn vale gezicht verraadt een niet altijd meezittend leven, maar vandaag kan er een zuinig glimlachje vanaf. Zijn beide armen omklemmen een door de vuling bolstaande plastic boodschappentas. Nog in de deuropening strijkt hij met duim en wijsvinger een pluk over zijn voorhoofd hangend nat haar opzij en met z'n kin vastberaden vooruit schouwt hij de aanwezige clientèle.

Ik slik de opmerking: ‘Ja, ja, we hebben je gezien!’ in en hoop alleen maar dat hij de kille luchtstroom in mijn richting weer snel afsluit. Eenmaal helemaal binnen kijkt hij wat argwanend rond, waarna hij de plastic tas behoedzaam op de toonbank legt. De eigenaar van het etablissement stopt de bestudering van zijn glas melk en vraagt hem beleefd:

‘Wat kan ik voor u betekenen op deze winterse woensdagmiddag?’

De man buigt zich samenzweerderig voorover en fluistert, voor mij toch hoorbaar: ‘Mooie tafelkleden voor een mooie prijs’. De eigenaar kijkt de man taxerend aan, wenkt met een hoofdknik zijn vrouw en vraagt: ‘Toch wel eerlijke handel hè?’.

De handelaar trekt verschrikt zijn inmiddels in de tas verdwenen hand terug en zegt verongelijkt om zich heen kijkend: ‘Maar meneer, wat denkt u wel?’.

‘Mwah,’ zegt de eigenaar, ‘t is maar een vraag’.

Uit de tas komt een crèmekleurig, voor zover ik kan zien, zwaar damasten kleed tevoorschijn en de man spreidt het met een breed gebaar uit over een van de tafeltjes. ‘Kijk meneer, da’s nog es mooi spul hè?’, stelt hij vast, in ieder geval zichzelf overtuigend. ‘Enne, het is er ook nog in zacht blauw en oudroze.’

‘O nee, geen roze’, zegt de vrouw van de eigenaar beslist. ‘t Is hier geen hoerekast!’. ‘Gelijk hep u mevrouw’, antwoordt de man. Zijn ogen gaan glimmen. Er wordt al over de kleur gesproken, dus een deal is in zicht. Gniffelend voegt hij er in de richting van de eigenaar aan toe: ‘Ja, en met die kleur moet je ook nog uitkijken dat je niet van de eerste de beste lekkere knul een zoen achter je oren krijgt.’

Als de eigenaar toch nog wat aarzelt verklaart de man met ernstige stem: 'Luister, mijn baas laat dat spul speciaal uit India overvliegen voor het Sheraton en het Hilton en zo. Nou bleek met de laatste zending dat hij teveel toegestuurd had gekregen. Kortom, hij hep ze over dus, snap u, en daarom mag ik ze voor hem verkopen tegen de kostprijs'. Achter zijn hand laat hij zijn stem weer in volume zakken: '25,- per stuk.' De eigenaar heeft het verhaal met verbazing aangehoord, maar bezwijkt toch voor het verleidelijke aanbod. 'Goed', zegt hij, 'doe dan maar tien van die blauwe'.

De man glundert, schrijft de bestelling op de binnenkant van zijn hand, deelt de eigenaar opgewekt mee: 'Zaterdag kom ik ze brengen', en met een uitbundig 'de mazzel!' verdwijnt hij naar buiten.

Zijn schouders ophalend zegt de eigenaar tegen mij: 'Ach, niet iedereen viert Kerst in een hotel.'

Nieuwsgierig

Het raam van de erker is beplakt met lichtgrijs folie. Niet helemaal, maar zo dat alle huiselijke taferelen tussen schouders en minirokhoogte je wordt ontnomen. Het grijs van het folie sluit naadloos aan bij het mistroostige, mistige decemberweer. Een als uit zichzelf aangeflopte straatlantaarn is het enige lichtpuntje op dit stukje Amsterdam Zuid. Auto's ruisen ingehouden over de Utrechtse Brug. Al een paar jaar is het hetzelfde eindejaarsweer. Jingle Bells en een one-horse-open-slee, zelfs een slee zonder horse, zijn ver te zoeken en de overdaad aan knippende lichtdraden, slangen, cirkels en vierkanten geeft me geen feestgevoel. Laat het jaar asjeblijft snel eindigen.

De erker is niet groot, maar groot genoeg voor een tweepersoons rieten bankje. Er staat er geen. Wel wacht achteronder het folie (ik moet ietsje voorover buigen) een laag, met oranjebruine tegels ingelegde houten tafel op een geblutst koffiekopje of - het is al middag - een halfleeg flesje Best-bier. Naast een veel bezeten groenstoffen leunstoel staat een opengeritste westernlaars, de schacht omgeklapt. Ik schat maat 44.

Ik geneer me een beetje voor m'n gegluur en kijk schichtig om me heen. Niemand.

Mijn gedachten gaan terug naar de weg die ik als 16-jarige, 's avonds terugkomend van korfbaltraining, aflegde van de bushalte op de Admiraal de Ruyterweg, door de Rijpstraat, rechtsaf de Gerard Callen-

burg in naar nr. 61.

Een lange rij folieloze benedenhuizen zodat ik vooral op woensdagavond, telkens even mijn pas verdragend, van raam tot raam Ajax kon volgen in haar triomftocht door Europa.

Mijn vader vroeg zich altijd af hoe ik de ruststand wist.

Wij hebben geen raamfolie, terwijl we ook beneden wonen. In je blootje in de huiskamer kán dus niet. Nou ja, kan wel, maar we hebben best een goede naam in de buurt.

Nee, wij zwaaien altijd naar langslopers die dan schielijk hun hoofd wegdraaien ('we keken écht niet hoor')

Maar dat mag nou juist bij ons. Zolang jullie ons zien, zien wij jullie. Wij houden van openheid.

Opruiming rond de plas

Hij staat aan de kaderand van de Sloterplas en kijkt stuurs over het water. Zijn armen leunen op de reiling, met gevouwen handen maar net uit zijn half-lange donkergrijze duffelse jas.

Ik schat hem midden vijftig. Het is herfstig koud. De lucht boven Osdorp lijkt de huizen te willen verpletteren. Vanaf de torens van Ruimzicht komen grauwe wolken aangestormd die in een vlaag over de stad verdwijnen, aan de achterkant scherp gekarteld verlicht door de lage zon ver weg in het westen. Het diep gefronste voorhoofd van de man zegt me dat het daarbinnen ook wervelt. Ik aarzel even. Zal ik hem vragen wat.....of..... Ach nee, het gaat mij niet aan, en misschien is hij gewoon onder de indruk van het uitzicht.

De korte golfslag beneden ons wordt tot onstuimig schuimende koppen opgestuwd die kwaadaardig uiteenspatten tegen de kademuur onder café Oostoever.

Ik vervolg m'n wandeling en kies voor linksom. Windmeelopers knikken me samenzweerderig zwijgend toe. Heerlijk hè meneer! Op zo'n moment kan ik waanzinnig verlangen naar een hond in plaats van katten.

De kale boomtoppen buigen diep kermend, kreunend en piepend onder de gesel van het natuurgeweld. Heen en weer, heen en weer. Een groepje ganzen schuilt in de eerste de beste stadslagune. Op dit stuk is het even heel stil en ben ik één met het park.

Voorbij de jachthaven lokt de warme verlichting van het Osdorpplein. Opruimingstijd! Ik weersta de verleiding. Op de terugweg langs het zwembad teisteren hagelstenen het doorgewinterde leer rond mijn schouders. Ik stop mijn hoofd dieper weg in de kraag van m'n jack en m'n handen dieper in m'n zakken.

In de verte nadert een even diep voorovergebogen gestalte. Als we elkaar bijna passeren zie ik dat hij het is. De man van de kade. Hij is rechtsom gegaan. Als op commando rechten we beiden onze rug. Een fractie van een glimlach doet zijn lippen krullen en in zijn donkere ogen flitst een sprankje. We knikken elkaar bemoedigend toe en met een laatste donderslag vlucht de laatste vuilgele wolk voor het eerste blauw van vandaag. Opgeruimd staat netjes. Bedankt Sloterplas.

Overleven

Het Bijlmerplein in Amsterdam Zuidoost oogt vandaag mistroostig. Weerspiegeld door het glimmend natte plaveisel zie ik het voortjagende donkergrijze wolkendek waaruit een gestage regen wordt gezonden. 'Jakkas', mompel ik tegen mezelf en aarzelend sluit ik de deur van het reisbureau achter me. Heb ik wel alle informatie meegenomen? Onder de overkapping die de druppels nog even voor me tegenhoudt steek ik mijn paraplu met reclame op en been dwars over het plein richting station.

Het kost flink wat kracht om onder het gebouw De Amsterdamse Poort door te komen.

De wind speelt een wild spel met de haar geboden hoeken en doorgangen en probeert iedereen terug te werpen naar de warm verlichte winkels.

Mijn wilskracht en de gedachte aan een glas wijn bij de open haard winnen het van de natuur. Onder het station aangekomen hoor ik een metro afremmen. Mijn paraplu klapt bijna vanzelf in en met drie treden tegelijk roffel ik de roltrap onder mij weg. Vlak voor de tweede "dingdong" glijd ik naar binnen, enkele passagiers opzijschuivend die zich bij de deur hebben geïnstalleerd met de gedachte "vol is vol". Hun ogen kijken moedeloos langs me heen. De weg naar huis brengt hen vast geen verrassingen en sommige gelaatsdrukkingen doen vermoeden dat er ook thuis niet veel spannends is te verwachten.

Als de deuren vrijwel zijn gesloten, wordt er door een arm een in canvas verpakte gitaar naar binnen

geduwd. Een dame voor mij bedenkt zich geen moment en voorkomt daarmee dat de eigenaar van de arm minimaal tot het einde van het perron dezelfde snelheid als de metro zal moeten ontwikkelen. Ze rukt met beide handen de deuren uit elkaar en een haveloos geklede man valt zijn gitaar achterna.

Met een brede glimlach die de meeste passagiers diep uit hun herinnering moeten ophalen, uit hij zijn dankbaarheid naar de deuropenwrikster: "Thank you, thank you!". Daarbij ontbloot hij enkele tanden waar zelfs mijn tandarts zijn heelkundige kunsten op stuk zou bijten.

De man kijkt vol inspiratie de coupé rond en haalt zijn instrument tevoorschijn; een van origine country-achtig exemplaar dat qua onderhoud al jaren gelijke tred heeft gehouden met het gebit van zijn eigenaar.

In nog net verstaanbaar Engels kondigt hij aan een lied te zullen gaan zingen. Het gros van de reizigers blijft in schijnbare overpeinzing onverdroten hun paraplu of de druppels op de ramen bestuderen, maar enkele anderen schrikken verstoord op uit hun gedachten. Zingen? Hier? Nu?

Op dat moment rijden we "Duivendrecht" binnen. Tot genoegen van mijn zanger stappen er meer mensen in dan uit. Hij kijkt nogmaals zelfverzekerd rond en zet na een proefakkoord "I'm leaving on a jetplane" in met een helderheid die zelfs de meest ingedutte krijtstreep doet opveren.

Hier en daar wordt de redelijk bekende melodie meegeneuried en enkele gezichten vertonen

melancholie.

Bij de "Van der Madeweg" (overstappen richting Gaasperplas) eindigt het lied.

De zanger wordt enthousiast toegekapt, waarop hij zijn gitaar opbergt en zegt: "Would you be so kind to give me some money? This is the only way for me to survive."

Zoals echte Hollanders zijn er maar een paar reizigers bereid om het plezier dat hij ons heel even heeft geschonken, om te zetten in klinkende munt. Ik schaam me bijna plaatsvervangend wanneer ik zie dat een paar goed in het pak zittende personen zich bewust omdraaien om niet te hoeven reageren als de muzikant hen vragend aankijkt.

De polygoonstem uit de luidspreker kondigt het Amstelstation aan. Mijn gitarist bedankt ons uitbundig voor onze gulle gaven, wenst ons "a nice evening" en perst er met enige moeite een "tot ziens" uit, waarna hij in de menigte verdwijnt; op weg naar nieuw publiek. Ik pak alvast een reisgids uit mijn tas.

It's time to leave on a jetplane.

I.M. Henry John Deutschendorf (John Denver)

Sparen

Voor mij stapt een ouder echtpaar in bus 21. Hij helpt haar zorgzaam met een hand onder haar oksel de treden op in de richting van de stoïcijns wachtende bestuurder.

‘Twee dagkaarten alstublieft’, vraagt de man beleefd en legt vervolgens omslachtig uit dat ze een dagje gaan toeren in Amsterdam. ‘Zo vaak komen we ten slotte niet in de stad’, besluit de man zijn relaas. De buschauffeur knikt schijnbaar geïnteresseerd en legt twee kaartjes neer: ‘Dat is dan vierentwintig piek’, zegt hij, ‘en uh..... moet u ook zegels?’ De man kijkt verbaasd op en zijn vrouw stekt in haar beweging richting de eerste de beste vrije plaatsen.

Ze draait zich resoluut om en vraagt met een hebbelijke supermarktblik in haar ogen:

‘Zegels in de bus? Wat krijg je daar dan voor?’. De man probeert zijn vrouw verder de bus in te duwen, maar het is al te laat. De bestuurder haalt op zijn gemak, alsof er geen rijtijden bestaan, een rol onduidelijk te definiëren zegels tevoorschijn en legt uit dat het een experiment van het Gemeentevervoerbedrijf betreft om meer mensen van het openbaar vervoer gebruik te laten maken. ‘Bij iedere rit kunt u twee zegeltjes krijgen en bij twintig zegels een gratis toegangkaart voor Artis, het Rijksmuseum, of een andere attractie’. De man sluit mismoedig zijn ogen en zucht diep, maar de ogen van zijn vrouw beginnen gevaarlijk te glimmen en gretig vertrouwt ze de chauffeur toe: ‘Ik spaar graag’.

Nog nakletsend over de bijzondere actie van het

GVB gaan ze eindelijk zitten en kan ik ook instappen. Ik laat mijn abonnement zien en verkondig, voordat de bestuurder iets kan zeggen: 'Nee dank u, ik spaar zelfs geen Airmiles'.

Ik zet mijzelf recht tegenover het echtpaar dat inmiddels in een hevige discussie is gewikkeld over de voor- en nadelen van spaaracties, in ieder geval eensgezind tot de conclusie komend dat het toch wel fantastisch is van het Gemeentevervoerbedrijf om langs deze weg reizigers uit de auto te krijgen.

Ik dut wat weg door het monotoon ronkende geluid van de dieselmotor, waardoor het mij ontgaat wie van de twee oudjes het pleit over de zegeltjes wint. Bij de Rozengracht schrik ik net op tijd wakker en zie dat het echtpaar al ongeduldig op allerlei knoppen bij de uitgang staat te drukken. Ik loop er naar toe en duw op de knop die met verlichte letters 'deur open' aangeeft. Dankbaar glimlachend stappen ze voor mij uit.

Tramlijn 10 komt aangedenderd door de Marnixstraat en na enkele halsbrekende oversteektoeren kan ik nog net mijn voet op de treeplank van de voorste ingang zetten.

Een voorgevoel laat me nog even achterom kijken en jawel, met roodbenauwd aangelopen gezichten zwaait het echtpaar naar de deuropening. 'Nogmaals bedankt meneer', puffen ze mij toe.

De trambestuurder, die het tafereel met Amsterdams genoegen heeft bekeken, draait zich naar het stel om en zegt quasi controlerend: 'Heb zeker al een kaartje?'.

De man laat trots zijn dagkaarten zien, waarop het

verhitte hoofd van zijn vrouw onder zijn opgeheven arm opduikt: 'En twee zegels graag'. De bestuurder draait zich om en vraagt verbijsterd: 'Wát moet u?'. 'Zegeltjes', zegt de vrouw enthousiast, 'kijk deze, van jullie proef'. Alsof ze de lotto heeft gewonnen zwaait ze de zopas gekregen zegels onder zijn neus heen en weer.

'Nooit gezien en nooit van gehoord' antwoordt de trambestuurder. De vrouw kijkt hem verongelijkt aan en legt uit hoe en van welke buschauffeur ze de zegels heeft gekregen.

De bestuurder knikt begrijpend. 'Ah ja', zegt hij, 'die is ook al eens met een blindenstok en zonnebril achter het stuur gaan zitten'.

Met een brede grijns tingelt hij richting Leidseplein.

Straatartiesten

Hij stond voor de ingangen van het Sloterdijkstation en deed me denken aan Kader Abdolah, de schrijver van het prachtige boek 'Het huis van de moskee', dat door Idols-minnend Nederland is uitgeroepen tot het op één na beste boek uit onze literaire geschiedenis. Hetzelfde golvende zwarte haar met hier en daar een zilvergrijze streng, dezelfde ernstige blik in zijn donkervriendelijke ogen en dezelfde borstelnor. Hij hanteerde alleen geen pen, maar een klarinet waaruit melancholieke tonen, afgewisseld met vrolijk dansende noten, het (voornamelijk) kantoorvolk begeleidden naar de saaie kantooruimtes verderop in de stad.

Dat was enkele jaren geleden.

Tegenwoordig staan op die plek een batterij opdringerige jongens en meisjes inmiddels vier niet zoveel van elkaar verschillende gratis krantjes onder iedere voorbijkomende neus te duwen. Zouden ze per krantje betaald krijgen? Ik schud tijdig mijn hoofd: 'goedemorgen, nee dank je.' Altijd beleefd blijven heb ik mezelf beloofd.

Mijn straatartiest, ik noem hem voor het gemak maar even Kader, kreeg ongeveer gelijk met het uitkomen van de eerste Metro of Spits gezelschap van een Oost Europees uitzierende accordeonist en ze verhuisden naar de trappen aan de onder- en achterkant van het station, richting Belastingkantoor en Postbank; geniet maar even van deze historische naam, de Blauwe Leeuw is geveld door z'n Oranje broer.

Ik hoefde niet langs de muziek, maar liep soms graag even een trapje om.

De tonen weerkaatsten nog mooier tegen de betonnen pilaren om in de richting van Halfweg te vervagen.

Dat was dus enkele jaren geleden. Ik zie Kader tegenwoordig niet meer, maar het aantal muziekmakers heeft zich vermenigvuldigd alsof er een drieling is geboren. Drie vrijwel gelijke orkestjes van drie vaak droevig kijkende mannen met klarinet, accordeon en soms een snaarinstrument. Het is teveel en het wordt muzakkerig. Ik verlang terug naar het treffend simpele geluid van Kader.

Vermoeide helden

“Brood is dood, het is feest in de stad”.

Ik liep gisteren langs het Hilton Hotel aan de Apollolaan en keek als vanzelf naar boven.

Jezus wat hoog! Herman Brood, zanger/schilder/levenskunstenaar, ook door mij bewonderd om zijn doorleefde rechttoe rechtaan rock 'n roll, stortte zich 5 jaar geleden van dat dak. Moed? Een bewuste keuze? Onmacht? Wekenlang was de Nederlandse pop- en rock scene in touw om hem te eren. Een eigen Jim Morrison. Ik zag Herman zo'n zeventien jaar geleden wel eens bij Loetje, een cafe in de Johannes Vermeerstraat waar we na afloop van een korfbaltraining in een nabijgelegen gymlokaal een biertje dronken. Hij zag ons niet. Zijn ogen leken in het niets te staren.

Maar goed. Ik denk terug aan toen ik diezelfde zomer op weg was naar PC Westgaarde in Osdorp. Het is benauwd warm. De smetteloze oprit van het complex is vanaf het ingangshek strak groen omzoomd en eindeloos lang. Een bord verzoekt de bezoeker stapvoets te rijden, alsof het definitieve einde nog wat moet worden uitgesteld. Achter de parkeerplaats staat een vierkant grijswit gebouw, een kille begrafenisfabriek.

Door de glazen hal loop ik het gebouw binnen. Airco kou. Huivering.

We nemen afscheid van mijn neef. Hij werd 36 jaar. Twaalf mensen met betraand gezicht kijken me aan en knikken me bemoedigend toe.

Onze namen passen op twee bladzijden van het condoleanceregister. De uitvaartbegeleidster vraagt gehaast of iedereen die wordt verwacht aanwezig is. ‘Kunnen we nog even wachten?’ vraag ik. De vrouw kijkt op haar horloge. ‘Nou, nog heel even dan’, antwoordt ze, terwijl haar blik nerveus door de wachtruimte dwaalt. ‘Ehhhh, is er nog iemand die wil spreken?’ Haar ogen verraden dat ze hoopt van niet. Er wacht alweer een volgende klant. Niemand reageert. Ik aarzel, maar weet bij God niet wat ik zal moeten zeggen. Ik heb m’n neef nauwelijks echt gekend. De laatste keer dat ik hem zag was zo’n vijftien jaar geleden op deze zelfde plek. Hij hees zijn uitgeteerde lichaam licht voorover gebogen uit de auto. Een vlassig jongenssnorretje gaf zijn grauwe gelaat nog enige kleur.

Dat hij geleden heeft en dat het maar beter is zo, is misschien wel waar, maar wie heeft daar wat aan. Ik schud mijn hoofd naar de uitvaartbegeleidster, wat voor haar het sein is om ons de crematiezaal in te drijven. Wanneer de laatste tonen van de gepaste muziek wegsterven zegt ze met een stem als een antwoordapparaat: ‘De familie heeft mij gevraagd u te bedanken voor uw aanwezigheid. Wilt u mij maar volgen’. Ik zie dat ze het van een papiertje leest. Met koffie en cake worden de huilbuien van enkele familieleden opnieuw gevoed.

Ik kijk nogmaals langs de gevel van het Hilton omhoog alsof ik de niet bestaande film van Brood’s sprong terug wil draaien en slik een denkbeeldig brokje droge cake weg.

Poerkwa Pa

De daar speciaal voor aangebrachte gleuafsluiting in de voordeur kleppert de post op de tijdens een speciale party aangeschafte deurmat van Duitse makelij (“altijd met het merkje naar je toe schoonmaken”).

Gedreven door mijn nooit aflatende nieuwsgierigheid spring ik zo snel op dat ik de postbode nog net door het keukenraam met opgestoken hand kan bedanken voor zijn bezoek. Ik bekijk het stapeltje, vandaag vooral de reeds verwachte rekeningen, en dus ook de welbekende envelop van KPN-Telecom. Hardop lees ik mezelf voor wat in het venster staat geprint:

“Gremmen Y.C. Poerkwa Pa, Coronelstr. 1 hs, 1063 EP Amsterdam”.

Ik schud mijn hoofd. “Nummer één huis”. Er is maar één huis op nummer 1 en daar wonen wij.

Dan pas realiseer ik me de toevoeging “Poerkwa Pa” achter mijn vrouw’s meisjesnaam en mijn gedachten gaan terug in de historie.

1983. Een woonboot. Zestig vierkante meter, (toen nog) zestigduizend gulden. Kamertje/keukentje, badkamertje met wc-tje, een slaapkamertje voor de kinderen, bedstee voor ons, én een buitenproportioneel steigerterras (twintig vierkante meter). Totaal nét groot genoeg voor twee volwassenen en twee nog niet studerende kinderen, en vooralvrijstaand, nou ja - liggend. Adres: Bilderdijkkade t/o 44.

Ik spreek het nog eens volledig uit: tegenover nummer vierenvestig; hangend aan de kade als het ware. Toch vonden we “t/o 44” niet datgene weerspiegelen wat we zelf vonden van ons speciale onderkomen, en er werd daarom een naam bedacht. Bootje Weltevree, Ons Kot, Kadezicht, Das Boot, YvoRuSaJe en Hiero passeerden de revue.

Vele vrienden en kennissen vroegen ons destijds waarom we speciaal voor een woonboot hadden gekozen, waarop we stevast antwoordden: “Waarom niet !?”.

En zo werd “Poerkwa Pa !?” geboren, fonetisch geschreven om het moeilijker te maken voor de non-franzen in onze kennissenkring.

Als gehoorzame burgers hebben we dat vervolgens netjes doorgegeven aan de PTT, toen nog één loket voor post en telefoon.

Met spanning zagen we de eerste daaropvolgende rekening tegemoet, en ja hoor.....bijna goed: Gremmen Y.C., Foerkwa, t/o 44.

Tegenover vierenvestig was logisch. Het wordt anders zo zoeken voor de bezorger, want zo kort is de Bilderdijkkade niet; het was tenslotte een alom gewaardeerd literator.

Jammer van de voor ons niet herkenbare toevoeging Foerkwa.

Maar onze treurnis duurde niet lang en met het ons kenmerkende positivisme hebben we er meteen een vriendelijk corrigerend briefje aan gewijd; nog een vriendelijk briefje, een vriendelijk telefoontje, een minder vriendelijk briefje, een minder vriendelijk telefoontje en, ten einde raad, een verre van vriende-

lijk briefje.

Resultaat: niets, geen reactie, geen adresseringsaanpassing, noppes, nada.

Er was iemand werkzaam bij de afdeling adreswijzigingen van de PTT die het duidelijk niet eens was met onze naamgeving.

Die werknemer hebben ze waarschijnlijk begin 1987 vervangen, want in de maand april van dat jaar ontvingen we een rekening met “Poerkwa Pa” erop vermeld. O ironie, in juli 1987 verkochten we de ark en verhuisden naar de Coronelstraat. Ook die wijziging hebben we langs de daartoe bestemde kanalen doorgegeven. IJdele hoop! Het standvastige KPN heeft kennelijk de stelling “eens (een naam) gegeven, blijft gegeven”.

Ongewild maak ik me er nog steeds een beetje boos over en ik rits met mijn wijsvinger wild de envelop open. Gelukkig, het is maar een herinnering.

Altijd prijs

Mijn vrouw trekt willekeurig een laatje open.

Woensdag komt onze nieuwe ouwe kast en dus moet het huidige Ikea-bouwsel weer uit elkaar gesleuteld en opgeslagen op een niet beschikbare plek in huis. We zien wel.

Achtereenvolgens haalt ze een doosje tevoorschijn met divers formaat sleutels uit vervlogen tijden en van ons gejatte fietsen, en een met zorgvuldig bewaarde medailles van mij uit nog langer vervlogen tijden. De avondvierdaagse heeft de overhand (wél 15 keer).

Mijn nieuwsgierigheid naar deze relikwieën wint het van de geplande demontage van de kast. Ik rommel tussen het door mij gewonnen oud-ijzer en ontdek eerst een zilveren, nou ja in ieder geval zilverkleurig, eikenblad. Er zit een natuurgetrouw eikeltje op gesoldeerd en een strik met het opschrift:

2^e prijs, jubileumsportdag
H. de Keyser, 1913-1963

Ik graaf verder en tover een bronzen schaatsmedaille tevoorschijn:

S.D.R (Sportpark de Ruyter)
3e prijs
J.8 - J.9
24-2-'63

Februari 1963. Aan mijn kleinkind vertel ik soms trots dat opa ooit op de branding van de Noordzee heeft gelopen. Hij kijkt me dan meewarig aan, twijfelend aan mijn verstandelijke vermogens.

Terug naar '63. Ik was nét acht jaar geworden en mocht dus met de grote jongens meedoen tijdens de schaatswedstrijden van de speeltuinvereniging, de ingang recht tegenover ons huis aan de Gerard Callenburgstraat, Amsterdam (Oud) West. Het bij de speeltuin behorende grindveld, op zaterdag, zondag en doordeweekse avonden de ondergrond voor korfballers van de vereniging Landlust, was avond na avond laagje voor laagje opgespoten door ijsdeskundige vrijwilligers. De competitie met mijn vriendjes was al dagen daarvoor begonnen met de inspectie van elkaars schaatsen en inschatting van de overwinningskansen. Mijn ouders - vanwege mijn groei-stuipen berekenend zuinig op de aankoop van kleding, schoenen e.d. - hadden redelijk revolutionair, vergeleken met Friese doorlopers, zogenaamde onderschroefijzers op de kop getikt. Ik probeerde ze er nog voorzichtig op te wijzen dat Reinier Paping de elfstedentocht had gewonnen dankzij zijn Noren, maar ze waren onvermurwbaar. Waarom was ik verdorie ook nét jarig geweest!

Met de schaatslengte verschil die ik volgens mij natuurlijk anders wel had gehad werd ik dus derde. Niet minder trots op het resultaat leg ik de eerste prijs in mijn leven voorzichtig opzij. Het is hoogzomer, maar ik verlang naar -10 en een toertocht op mijn Noren.

Golven

De brede sloot in het Vondelpark ligt er schitterend bij. Het oppervlak zwart met hier en daar wat grijs-witte vegen. Gisteren hebben een paar van mijn klasgenoten al met stokken geprikt en met stenen gegooid. Nee, het was nog niet dik genoeg. Vanacht heeft het echter gevroren zoals het jaren later nooit meer zou doen en we durven het aan. Net liepen we nog wat aarzelend door het hek aan de Zocherstraat naar het bruggetje. Nu kijken we stoer van boven af over de reep gestold water die zich voor ons uitstrekt. We kijken elkaar aan. Doen we het? Henkie Wijngaard ('Druiffie' voor ons) blikt wat angstig om zich heen. Kom op, let's go.

In polonaise lopen we het bruggetje af, linksom langs de walkant 50 meter verder. Nog even voor de zekerheid stampen aan de zijkant en dan nemen we onze plaatsen in. Zeven op een rij. Armen worden in elkaar gehaakt. Vanaf de kant klinkt ritmisch geklap als iemand begint af te tellen van 10 naar 0. Op 1 zet ik me schrap en als in een steigerrun komen we op gang. Het tempo gaat omhoog. Achter ons klinkt onheilspellend gekraak. Het ijs laat los van de kant en komt in beweging. Als een halfbevroren tsunami stuwen we het ijs voor ons uit en worden tegelijk achtervolgt door de golf die we onder ons wegtrappen. Sneller, sneller!

Dan komt het bruggetje in zicht. 'Niet stoppen', roept Druiffie die in het midden loopt. Nee, maar wat dan? Nog een paar meter en dan springen de buitenste lopers op de kant.

De waaier wordt een pijlpunt, totdat alleen Druiffie nog overblijft. Met donderend geraas stuit de achteropkomende ijsgolf zich op zijn hielen en breekt in grote brokken uiteen. We kijken ademloos toe hoe hij zijn armen als in slow motion uitstrekt en de ijzeren spijlen van de brugleuning grijpt, z'n benen opgetrokken. Een klaterend applaus rolt over het water.

Eco-logica

Het is zaterdag en de lente is nog maar net begonnen.

Vanuit mijn werkkamer op de eerste verdieping ziet onze sloot er vandaag schoner uit dan anders. Misschien ligt het aan mijn stemming.

Er ligt geen kroos en het licht rimpelende wateroppervlak weerspiegelt meer dan alleen de heldere lucht. De vernieuwde nog blankhouten beschoeiing die me toelacht als een mond vol pas gepoetste tanden en de bijna vijftig jaar oude essen die zomers met hun forse kruinen een natuurlijk geluidsscherm zijn tussen de drukbereden Haarlemmerweg en onze woonstee.

Buiten wonen en toch Amsterdam.

Een koppel kakelende eksters vliegt kijkend als een te lang getrouwd echtpaar langs het raam.

Twee jaar terug zijn een paar bomen gekapt. In verband met de aanleg van een eco-oever,

zo werd in het stadsdeelbulletin aangekondigd. Bij de school even verderop staat sindsdien een planbord met nadere informatie over de bijdrage van Geuzenveld-Slotermeer aan

‘het natte econet Westelijke polders Amsterdam’. 1800 meter natuurvriendelijke oever. Gereed medio 2001.

Ik sla de Van Dale open en lees dat eco een van het Griekse ‘oikos’ (huis) afkomstig voorvoegsel is ter aanduiding ‘dat het in het tweede lid genoemde betrekking heeft op het natuurlijk milieu’.

Ik blik richting Station Sloterdijk en stel vast dat Amsterdam West het milieu de laatste jaren vooral heeft vormgegeven door glas- en betonbouw.

Met één hand boven m'n ogen scheid ik de Haarlemmerweg en de achterliggende kantoorgebouwen van het groen. 'Mmm', bedenk ik, 'het kan nóg natuurvriendelijker'.

Enfin, vorig jaar werd er gebaggerd om ons water weer 'in beweging' te brengen en een onduidelijke grondsoort werd over het gras gestort. Stukken metaal, plastic en hier en daar een boomstronk staken boven de aarde uit. Vorderingen voor de beloofde oevers bleven echter uit. Tot een week daarna.

Eerst verschijnt een trekker met achter zich een soort puntige deegroller. De grond ziet er meteen een stuk malser uit. De volgende dag manoeuvreert een andere trekker omzichtig een gierkar langs onze voortuin richting de slootkant en spuit tot drie keer toe iets in het water. Mijn nieuwsgierigheid is niet te bedwingen en een nieuwe wandeling naar het planbord biedt uitkomst. Eilandjes.

Op de terugweg zie ik dat een waterhoen een al wat verder geëvolueerde hoop modder heeft geannexeerd. Qua ecologie een stuk wijzer thuisgekomen ontwaar ik mijn buurman.

Hij staat tot aan zijn middel in een door hemzelf in de voortuin gegraven gat van een kubieke meter. De afvoer onder zijn keuken is verzakt en de reparatie van buitenaf heeft het gewonnen van de demontage van de complete keuken.

Boven het gat heeft hij eigenhandig een hijsstellige gecreëerd voor de tientallen zakken zand die in afwachting van de loodgieter naar de achtertuin moeten worden verplaatst.

‘Hé Peet, we krijgen een eco-oever!’ De verkeersstroom op de Haarlemmerweg overstemt mijn informatie.

‘Wat zeg je?’ Mijn buurman laat zijn schop even rusten en kijkt omhoog.

‘Dat we een eco-oever krijgen. Met eilandjes en oorspronkelijke waterbewoners en zo.’

Peter haalt zijn schouders op. Zijn ogen kijken gelaten langs me heen in de richting van onze sloot. ‘Ja, ja, dat hebben ze vorig jaar ook al beloofd. We zien wel’.

Normaal is hij nogal behept met de natuur, maar nu blijktbaar even niet.

Ach, het idee moet ook nog groeien.

Niet van Chello

“UPC wankelt door stroom klachten”. Het bericht verscheen een aantal jaren geleden in de krant nadat wij ook zelf net waren aangesloten op hét net, via een zeer zorgvuldige aansluiting.

Het was woensdag half zes toen de telefoon ging. Een zwaar Amsterdams accent schenkt mij een goeiemiddag en meldt volkomen overbodig dat de persoon achter de stem het niet meer redt om “tussen twee en vijf langs te komme”, enne”dat ie ook nog moest ete”, zoals ik wel begreep. Ik begreep ‘t. Ook installateurs hebben geregeld voeding nodig.

Hij zou in ieder geval proberen half tien te halen. Dat wordt een fikse maaltijd dacht ik.

Om kwart over acht gaat de deurbel. Voor de deur staat een man van ongeveer veertig jaar die een trefende gelijkenis vertoont met mijn neef Wim: een licht kalend hoofd met daar overheen een beetje vettig sluike bleekblonde slierten haar en een onvervalste Lee Towers-bril. Op zijn ruim vallend paarse jack wordt met kapitalen duidelijk dat hij in dienst is van een bedrijf met de nietszeggende naam APS. Het geheel wordt gecompleteerd door een vooral bij de heupen slecht zittende vaalgrijze “nette” broek. Zijn middelvinger schuift de wat afgezakte bril omhoog en met veel gevoel voor marketing zegt hij:

“Hello, ik ben niet van Chello, maar ik kom u wel aansluiten op het net.”

Een enorme gereedschapkist en een geheimzinnig zwart kastje vinden hun voorlopige plek in het halle-

tje. “Wim” loopt voortvarend de kamer in, werpt in het voorbijgaan mijn zoon een hoi! toe en zoekt met een vertwijfelde blik de hoeken van de kamer af.

Ik besluit hem behulpzaam te zijn en wijs hem de plek waar de kabel ons van tv en radio begint te voorzien. “En waar staat de computer?” Wim hield van tempo; tenminste, toen nog wel. Ik wijs naar de andere kant van het huis. “Daar ongeveer in de hoek boven de keuken”

“Dan heeft u een probleem”, sprak Wim somber, “dat is meer dan tien meter kabel”.

Als altijd goed voorbereid op dit soort zaken antwoord ik razendsnel: “Tot vijftien meter geen extra kosten toch?” Wim kijkt me onverslagen aan. “Maar ik moet wel door het plafond”. Dat leek mij een essentiële voorwaarde om de boel aan te sluiten. “Enne..., ik weet niet of ik zo’n lange boor hep”. Wim verdwijnt desondanks in de achterkant van zijn dienstauto, om vervolgens tevoorschijn te komen met een gevaarte dat wel drie plafonds met tussenliggende ruimte zou kunnen trotseren. Mijn zoon, trappelend van ongeduld om ook zijn steentje bij te dragen, biedt aan om in de werkkamer boven de doorboring zodanig te begeleiden dat we niet direct nieuw tapijt aan zouden hoeven te schaffen. Een mooi rond gaatje is het resultaat.

Wim begint enthousiast de kabel door het gat te poeren. Ik probeer nog te waarschuwen dat er tussen plafond en vloer een flinke loze ruimte zit en dat ik nog wel buisje heb, maar Wim antwoordt zelfverzekerd dat dat geen probleem is. Na enig gewroet en gevloek biedt het buisje uitkomst. Het is kwart over

negen.

De kabel wordt uitgerold tot het kabelkastje. Wim, opgevouwen tussen stereokast en bank, mompelt na wat “schroef – en stripwerk”: “Shit, u heeft een probleem”. Ik informeer benieuwd welke ramp mij nu weer heeft getroffen. “De kabel van buiten naar binnen is te kort”. “Een stukje verlengen?”, opper ik onschuldig. “Nee, nee”, zegt Wim resoluut, “dat doe ik niet, daar ben ik niet voor, want.....”U bent niet van Chello”, vul ik aan. “Precies”, antwoordt hij, verrast door zoveel begrip. “Maaaaar,”, vervolgt hij met een genereus gebaar, “ik zet er wel even een splittertje tussen”. Wat een service!

Na een kwartier verdwijnt Wim met Jeroen in zijn kielzog naar boven. Goeie jongen toch.

Na enkele minuten stampen ze de trap weer af.”Hij mot het doen, maar hij doet ’t niet”, meldt Wim en schuift zijn bril nog maar eens op de gewenste plek. “Misschien zit er een sper in de centrale kabelunit”. Ik kijk mijn zoon hoopvol aan, maar die haalt zijn schouders op terwijl zijn ogen zeggen: Geen idee!

“Dan heeft u een probleem”, zegt Wim bijna triomfantelijk. Dat vermoedde ik al. “Maaaaarrrr.....”, weer een hoopvol opgeheven vinger, “ik ga wel even voor u kijken”.

Het is half tien en nagenoeg donker buiten.

Na twee telefoontjes verdwijnt Wim richting Joop IJbergstraat nr. 10.

Het is inmiddels tien uur als de bel weer klinkt. Het is Wim. “Sorry, maar het is stikkedonker en er legde

allemaal vulliszakke rondom die centrale kast. Daar ga ik niet tusse lope graaie.”

“U hep dus nog steeds een probleem, maaaarrrr, dat wordt morgenochtend opgelost door mijn collega. Zeg, nog een fijne avond, doe!”

Mijn probleem werd de volgende ochtend opgelost door een jongeman die, toch ook niet van Chello, de situatie vooral zag als zijn probleem.
Geen klachten.

Zinnelijke zinnen

‘De beste bomen uit het bos, vind u als hout terug bij Jongevos’. De boodschap in witte blokletters van stavast op de achterkant (of is het de voorkant) van een bruinkleurige loods trekt langzaam aan me voorbij gezien vanuit de trein van CS naar Muiderpoort. Het beeld van de oude heer Jongevos in overal die met een wijds gebaar zijn planken, palen en latten aanprijst verschijnt als vanzelf op mijn netvlies. ‘..... bos als hout terug bij Jongevos’. Boodschappen die je niet snel loslaten. Ritme en rijm van slagzinnen.

Nee, dan de aan de tijd aangepaste moderne versies die me op vele plaatsen in de stad op A4-formaat vanaf een raamkozijn waarschuwen voor de ondeugden van vandaag:

‘ook bange mensen krijgen klappen’, ‘oorlog is geweld, vrede is geweldiger’, ‘verbeter de wereld, begin bij uw kinderen’. Ware woorden, helaas.

Terug naar de graffiti van lang geleden denk ik aan de eerste slagzin die ik, nog klein en onbekend met het grote leed in de wereld, zag langs de Haarlemmerweg op de zijmuur van een opslagplaats: ‘al een vat, kist of krat van de Phoenix gehad?!’ Phoenix sprak ik nog lang daarna uit als Poeniks. Wist ik veel, ik kon net lezen. Meestal trokken ook die letters met een pittige snelheid aan mij voorbij, terwijl ik met zo’n klein wit pothelmpje op spannend angstig tussen mijn vader en moeder ingeklemd zat op de veel versleutelde BSA van m’n pa. Eén keer re-

den we er niet langs maar stonden er recht voor. Stil. Mijn pa stond droevig naar zĳn BSA te kijken. Het ding was niet meer aan de praat te krijgen en teruglopen naar Amsterdam Oud West was best een eind. ‘Anders smijt je dat rot ding maar in de Haarlemmer-trekvaart’, sprak mijn moeder half huilend. Ik stond er beteuterd bij en had ook later, ondanks de zinnelijkheid van de zin, niet het idee dat het bezit van ‘een vat, kist of krat van de Phoenix’ iets aan de situatie zou hebben verbeterd.

Speeltuín

Sportpark De Ruijter. Nee, geen uitgestrekt gebied van voetbalvelden en tennisbanen.

Ik spreek over de zestiger jaren toen ieder zichzelf respecterende speeltuinvereniging zich ‘sportpark’ noemde. Een grindveld om een balletje te trappen na schooltijd, korfbaltraining in de avonduren, een houten klimkooi met zand eronder, een levensgevaarlijke Engelse wip en een achthoekige zandbak; met steen ommuurd waar je lekker tegenop kon springen om je er vervolgens overheen te slingeren, de steeds kaler wordende neuzen van je schoenen en je boze moeder ten spijt. O ja, en een beheerder. Toen nog een gezaghebbend heerschap die je alleen van verre dorst uit te dagen.

Het ‘sportpark’ lag tussen de Gerard Callenburg-, Jan de Haen- en Tjerk Hiddes de Vriesstraat in Oud West. Wij keken er vanaf de Callenburgstraat nr. 51 III overheen. De ingang in de diepte recht beneden ons. Naar school, de Israel Querido, was vijftig meter lopen.

Ik kuier terug naar huis van een uitje met m’n werk in de buurt van de Bilderdijkkade. Bonbons gemaakt en gezien wat pure vloeibare chocola kan doen met sommige van mijn vrouwelijke collega’s. Ze gaan door het lint voor een lepeltje.

De zon schijnt plezierig en vanaf de Willem de Zwijgerlaan sla ik bijna automatisch de Rijkgracht op en slinger door de buurt waar ik ben opgegroeid,

stekelbaarsjes heb gevangen, terwijl m'n visdraad tot woede van m'n pa voortdurend in de knoop raakte, en met m'n eerste liefde onwennig heb gevreeën op m'n zolderkamertje. Dezelfde grachtengroene deuren als toen, maar wel thermopane ramen in plaats van die loodzware voorzetdingen.

Mijn Sportpark De Ruijter is niet meer. Het gebouw van De Queridoschool die met de Herman Gorter een U vormde rond de speeltuin (de gymzalen op de kop) is verdwenen en dus kun je van waar ik nu sta de Karel Doormanstraat zien. Om de hoek was de Dr. Mansveltschool. Gebouwen verdwijnen maar de herinnering blijft. Sneeuwbal- en andere gevechten tegen 'die christelijken'. De 'Mansvelt' is nu een (multi)cultureel activiteitencentrum.

De speeltuin is er nog steeds. De zandbak vervangen door een skateboardhelling. Het klimrek door een aan alle veiligheidseisen voldoende type. Een klein trapveldje. En er staat geen manshoog hek met verwaarloosbare punten meer omheen, waar je - nog even spelen na sluitingstijd - op z'n minst je broek aan openhaalde. Een andere vorm van spelen, maar in ieder geval nog steeds ruimte, ruimte voor kinderen om hun creativiteit te ontplooiën. En af en toe een gezond robbertje met elkaar vechten natuurlijk.

Het bakstenen elektriciteitshuisje, schuin achterin, is de enig resterende getuige van mijn jongensjaren.

Mail!

1996, hartje Amsterdam. Het Rokin is levendig, de late middagzon is nog warm en verlicht als een bouwlamp Hotel Victoria aan de overkant. Zich naar huis spoedende zakenlui snellen me voorbij. Ik ben op weg naar een afspraak in Le Pecheur, naar verluidd een top visrestaurant in de Reguliersdwarsstraat. Een goede vriendin en haar vriend studeren af, en dat vieren we.

Hij makelaardij en zij sociaal juridische dienstverlening. Een mooie, maar hopelijk nooit voor privé-gebruik noodzakelijke combinatie.

‘Excuse me’! Een onmiskenbaar toeristische Japanner, bijpassende camera in de aanslag, stopt glimlachend mijn relaxte pas richting Muntplein.

Zijn vriendin, vrouw of zus maakt zorgvuldig een foto van een voor ons zo bekende knalrode brievenbus, ‘links alle postcodes boven 2001, rechts tot 2001 (Amsterdam e.o.), eerste lichting 10.00 uur. Ook postbestellers hebben variabele werktijden.

Ik bekijk het tafereel met verbazing en mijn verwondering groeit als niet alleen de man die mij tegenhield, maar ook de rest van het gezelschap zich stuk voor stuk op een meter of vier van de bus plaatst en, elkaar aanwijzingen gevend, ieder de eigen camera haar werk laat doen. Het object ondergaat de belangstelling met lede ogen, toch glimmend van trots.

Ik vraag me af of ze weten wat het voorstelt. Kunst? Een aansluitkast voor brandslangen? Brandweer is tenslotte overal rood.

Of bevindt zich binnenin een informatieve video over de mooiste grachten van de stad.

Om mij duidelijk te maken dat ze het echt niet weten, maakt een van de jongere meisjes zich los uit de groep, loopt aarzelend naar de achterkant en raakt het ding met gestrekte arm voorzichtig aan. Ik onderdruk de neiging om hard 'kaboem!' te roepen. De anderen kijken gespannen toe. Er gebeurt niets.

Nog niet helemaal gerustgesteld loopt ze er verder omheen en ontdekt de neergeklapte postcodeklepjes aan de voorzijde. Haar ogen vragen de groep om toestemming, behoedzaam loopt ze op het rechter klepje af, licht het op en buigt zich voorover om naar binnen te kunnen kijken. Het lukt.

Het gekwetter van de groep verstomt. Zal ze voor deze onbetamelijke nieuwsgierigheid door een Amsterdamse postgod worden gestraft en worden gedwongen tot het plegen van harakiri? Zal ze voor de eeuwigheid door het rode monster worden opgeslokt? Er gebeurt niets.

Dan uit het meisje onverwacht een in de bus resonerende schaterlach. Ze draait zich om naar de rest van de groep en vertelt haar ontdekking.....,denk ik. Ik versta geen Japans. De anderen knikken en lachen haar uitbundig toe. Een van hen plukt een voor dat jaar uiterst minuscule mobiele telefoon uit zijn borstzak, wijst op de ansichtkaartenstandaard bij de souvenirwinkel achter hem, vervolgens op de brievenbus, drukt een aantal keren op de knopjes van het toestel en houdt het apparaat triomfantelijk onder de neus van de anderen. Mail? Dat doen wij zó.

Koningin van de Balkan

De deur staat uitnodigend open. De tochtdeur naar het halletje is altijd net niet dicht. Na een welkomstkus van Sonja loop ik direct door naar achteren.

Josko, goed gevuld en altijd breeduit lachend staat nu wat verloren tussen de pannen en de zacht gloeiende barbecues. Met vochtige ogen omhelst ie me en zegt met z'n Slavische accent: 'er is een stukje weg'. Het is 5 februari en zoals al ruim 20 jaar op onze trouwdag zijn wij gast aan tafel van restaurant Aleksandar op de Ceintuurbaan. Samen met het al jaren geleden opgedoekte Jama aan de Jan van Galenstraat de eerste 'Joegoslaven' in Amsterdam. We voelen ons vereerd.

'Jullie zijn zo echte genieters; hoe is met zoon in Berlijn en met kleinzoon?' klinkt het steevast.

Aleksandar. Eerst Joegoslavisch, daarna Kroatisch en tenslotte dan maar 'Grillrestaurant'. De betiteling volgde het verloop van de burgeroorlog in het land van Tito in de 90-er jaren op de voet. Zo ver weg en toch zo voelbaar in hun hart. Openhartige gesprekken aan de bar als de laatste gasten weg zijn. Aleksandar. Met z'n nooit nostalgische visnetten aan het plafond en de authentiek koperen prullaria op de randen langs de muur. Een groep Japanners heeft bezit genomen van het achtergedeelte, het trapje af achter de halfopen muur van flessen wijn. Plavac vinden wij de lekkerste.

Sonja holt heen en weer om vooral bier voor ze te halen. Het gaat niet van harte. Hun stemming is te

uitbundig. Een verontschuldigend handgebaar van Josko. We begrijpen het. Zij kunnen ook niet weten dat Violetta, al meer dan dertig jaar de drijvende kracht en het gezicht van het restaurant, de plotse-ling in haar lijf woedende kanker niet heeft kunnen overwinnen. ‘Zij was van God en van de wereld’, zegt haar zus Sonja als wij de nacht van Amsterdam Zuid ingaan. We zullen haar missen. Koningin van de Balkan in Amsterdam.

Voor Sonja, Josko en de helaas te vroeg overleden Violetta.

Toerist in eigen stad

Onze auto moest in de reparatie. De Renault-garage bevindt zich in Amsterdam Noord aan de Aambeeldstraat. Een klein tot aan het water doodlopend stukje weg in een industriegebied met nog ander gereedschap. Spijkerkade, Gedempt Hamerkanaal.

De behandeling van ons Cliootje duurt een paar uur. Ik slenter in de zon richting IJ. Even voor een nieuwe cd naar de overkant met de pont. Pardon, met het veer, sinds het GVB bestaat uit tram, bus, metro én veren.

't IJ is vol. Schepen gaan voorbij. De pont - ik kan het niet laten - manoeuvreert zich ondanks z'n logge aanblik overal met soepele zekerheid sputterend en ronkend tussendoor.

Ik sta met m'n gezicht naar de zon bij de klep en snuif de geur van havenwater diep in me op. Dieselolie vermengd met een vleugje rottend afval. Ik krijg zin om langs te kade te vissen.

De skyline van Amsterdam Centrum komt dichterbij. Bovenop een gebouw naast het CS staat het waarschijnlijk oudste reclamebord van Amsterdam: Vinke & Co. Van oorsprong (1804) een winkel van levensmiddelen voor de scheepvaart lees ik op internet. Daarna door Albert Vinke opgezet als cargo-doorsbedrijf en eigenaar van de Stoomvaart Maatschappij "Oostzee" , de Stoomvaart Maatschappij "Hillegersberg" , de "Houtvaart" en de "Nederlandse Maatschappij voor de Walvisvaart" . Tot 1980 één

van de belangrijkste typisch Amsterdams en traditioneel geleide trampvaart (wilde vaart) rederijen in Nederland. In 1985 werden alle schepen verkocht.

Terug naar nu. Gegolfde roodijzeren dammen voor de Noord-Zuidlijn houden het klotsende water tegen en kranen onderbreken nu nog als kleine scheve Eiffeltorens het achteraanzicht van de stad. Halfafgebouwde kolossen dreigen aan weerszijden het station te verdrukken.

Een druk op de knop door de veerman en de klep zakt met een schurend geluid op de tijdelijke wal-kant. Ik blijf nog een paar seconden staan. Nagenieten van de overtocht. Hoe lang nog? Nou ja, voor even ben ik toerist in eigen stad.

Zwartrijder

Ik sta op het perron van station Bijlmer en wacht op de trein uit Utrecht, die via Amsterdam CS doorrijdt naar Sloterdijk. De zon smijt op de eerste dag van de aangekondigde hittegolf haar oogverblindende stralen om het Bull-gebouw.

Leunend tegen een pilaar geniet de zoonaanbidder in mij.

De trein naar huis is niet sneller dan de metro; wel veel gerieflijker, vandaag zeker koeler, en er reizen minder figuren mee die op zoek zijn naar zichzelf en iets van een ander.

De resonantie van de rails meldt de aankomst van de trein. De voor forenzen kenmerkende race naar de deuren volgt. Iedereen elleboogt iedereen naar achteren in de hoop de zitplaats te veroveren die het recht geeft om bij dertig graden tegen een ander aan te plakken. Ik blijf staan.

Bij het Amstelstation stroomt de coupé grotendeels leeg, waarop ik toch maar besluit tot zitten. Om me heen kijkend stuit mijn blik op een jongeman die in de zestiger-jaren zou zijn bestempeld als ‘langharig werkschuw tuig’. De jongen heeft een walkman op en staart wezenloos, of misschien gewoon muziek luisterend, door de graffiti op het raam naar buiten.

De trein komt met schokjes tot een schommelende snelheid en met dezelfde motoriek komt een conducteur op ons toe.

Ik bespeur een olijk type die, ondanks de warmte, een oogopslag vertoont met het motto: ‘mijn dag kan niet meer stuk’.

Vol goede voornemens loopt hij op de walkman af en tikt hem op de schouder. De jongeman doet één oordopje uit, kijkt kwaad om en zegt: ‘Zeg, zie je niet dat ik zit te luisteren?’

Het dopje gaat weer in.

De mond van de kaartjesknipper zakt een moment van verbazing open, maar goed gehumeurd en door de wol geverfd laat hij zich niet zomaar uit het veld slaan.

Een tweede tik op de schouder volgt. ‘Mag ik uw plaatsbewijs even zien?’ Het oordopje uit zijn haar peuterend antwoordt de jongen: ‘Man, doe niet zo onbeschoft. Je ziet toch dat ik iets anders te doen heb. Trouwens, ik heb geen kaartje dus laat me met rust.’

Het gezicht van de conducteur begint wat onzekerheid te vertonen, maar hij haalt, grinnikend mijn kant op kijkend, zijn schouders op. Tenslotte heeft hij zichzelf een leuke dag beloofd en die zou wel eens beloond kunnen worden met deze nieuwe uitdaging.

De NS-vertegenwoordiger recht zijn schouders en knipoogt naar mij als wil hij zeggen:

‘Let nu goed op’.

Hij stapt op de luisteraar af, trekt eigenhandig het dopje uit het oor en toetert hem toe: ‘Als je geen kaartje hébt dan moet je er een kópen!!’

De jongen, eerst schijnbaar overbluft, blijft de skyline van het oostelijk havengebied bewonderen.

De conducteur, gesterkt door zijn verrassingsaanval, trekt met een breed gebaar zijn ‘bonnenboekje’ en begint te schrijven.

Dopje uit. ‘Naam?’

‘Gaaf je niet aan’. Dopje in.

Dopje uit. ‘Adres?’

‘Bedenk zelf maar wat’. Dopje weer in.

Dopje uit. ‘Naam en adres is toch niet zo moeilijk?’

‘Goed, maar dan wil ik dat u ophoepelt’.

De haardos geeft het gevraagde, draait zich om en zet de muziek een decibelletje harder.

Ik hoor U2.

‘Hier is uw bon’. De conducteur bezorgt met het roze papiertje de jonge man enige afkoeling, terwijl de speaker het Centraal Station aankondigt.

‘Nee, dank u’, zegt de jongen beleefd, ‘stuur maar op, u heeft mijn naam en adres toch’.

En met een welgemanierd ‘goedendag!’ in de richting van de verslagen conducteur stapt de zwartrijder door de sissende deuren de warmte in.

Marktzicht

Onze winterbanden worden bij Ridders op de Jacob van Lennepkade vervangen door de zomervariant. Dat duurt een uurtje en dus geniet ik van een kop ouderwetse koffie in café Marktzicht op de hoek van de Ten Katemarkt en de Hasebroekstraat. Binnen hangen foto's van vroeger en ik vraag wat rond. Marktzicht blijkt al zo'n honderd jaar oud te zijn.

Buiten druift de regen, af en toe in vlagen opgejaagd door de wind. De bezitters van de paar marktkramen die het weer trotseren proberen amper het geringe publiek enthousiast te maken voor hun waar.

In het begin van de 90-er jaren woonden we iets verder om de hoek op een woonark (geen woonboot, want hij was van beton en kon niet varen), de markt ideaal dichtbij, maar nooit zaten we bij Marktzicht. Als ik om me heen kijk begrijp ik dat met terugwerkende kracht niet, want het is een ideaal café om even tot rust te komen, en nu bijvoorbeeld de crisis de crisis te laten. Zou de markt juist profiteren van de crisis? Ten slotte was uw en mijn gulden daar altijd een daalder waard.

Vandaag is het grote lenteschoonmaak. De grijze kok (en dus niet de eigenaar hoor ik later) wast en wist met grote vaardige slagen zorgvuldig de ruiten van binnen en van buiten.

Een jonge blom met paardenstaart schrobt bevallig hurkend vanwege haar korte spijkerrokje de onderkant van de toog. Een stamgast maakt prikkelende

opmerkingen over hun schoonmaakenthousiasme en krijgt een scherpe Amsterdamse sneer terug. Of ie niet effe moet kijken of het goed gaat met moeder de vrouw. Uit de speaker boven mijn hoofd bezweren Diana Ross en Marvin Gay dat 'You are everything'.

Twee slopers uit een huis aan de overkant, een jonkie en een wat oudere, stampen binnen, het wit van de weggehakte muren in hun haar. 'Doe mij een koffie en een melk, en voor me maat hetzelfde', zegt de oudste van de twee vaderlijk. 'O ja, en doe er ook maar een uitsmijtertje bij.' Een uitsmijter? Ik moet nog even niet aan lunch denken, maar deze mannen hebben natuurlijk al een uurtje of wat achter de slopershamer.

Even later is mijn uurtje om en ik betaal de gevraagde 1,25 (inclusief koekje!). De ramenwasser geeft me bij de deur de raad mee om 'vooral rustig aan te doen' en veegt met een laatste zwierig gebaar de knoppen van de fruitautomaat af.

Zo, klaar voor de lente en laat de crisis maar komen. Hij lust 'm rauw.

Een vreemde vogel

Het thema van de boekenweek is ‘het dier’ en dus heb ik nog meer aandacht dan anders voor de natuur in de omgeving van ons huis. Vooral dieren die je hier niet geregeld ziet trekken mijn aandacht. Kijk, mollen zijn er bij het begin van de lente genoeg en buurkatten die hen met rare kattensprongen proberen uit te graven. Lukt dat niet dan kunnen ze zich altijd nog richten op de koolmeesjes die door guirlandes van vetbollen en pindas worden aangetrokken. Het leven van een stadspoes is soms een feest.

Nee, dan vanmorgen toen ik uit ons keukenraam keek en daar zat ie weer eens: onze aalscholver. Ik zeg onze, omdat hij zo mooi plaatsneemt aan de overkant van de Haarlemmerweg op steeds dezelfde 3^e lantaarnpaal gerekend vanaf het verkeerslicht. Optisch precies tussen twee boomkruinen. Vorig jaar scheerde hij al af en toe over het water, waarschijnlijk op zoek naar zo’n zelfde fijne meerpaal als in het IJsselmeer of de Vinkeveense Plassen, maar nu heeft hij zijn definitieve stek gevonden.

Als een alleenheerser over de Haarlemmertrekvaart en alle vis die daaruit is te verschalken, zit hij daar. Zijn houding heeft de protserigheid van een Zuid Amerikaanse dictator. Zou bij de aalscholver ook het hiërarchische principe gelden (zoals bij katten en mensen) dat wie het hoogste zit de macht heeft?

Hij kijkt in ieder geval hautain om zich heen, rekt zijn lichtgeel gekleurde nek en schud zijn kop wat heen en weer hoog boven de onder hem door zoevende auto’s: ‘wie doet mij wat?’, lijkt hij te zeggen.

‘Deze paal en dit deel van de Haarlemmertrekvaart is van mij!’

Ik vraag me af of zijn aanwezigheid betekent dat er (ook) weer aal zit in de vaart.

De laatste keer dat ik aal aantrof in water in Amsterdam was ruim veertig jaar geleden aan het uiteinde van mijn hengel op de kade van de Rijngracht in Oud West.

Fonteintjes

Het M.L. Kingpark in Amsterdam Zuid. Gek, het staat niet voluit, terwijl hij zijn naam voluit verdient. Martin Luther King. Nu overbevolkt met tenten en Pipo-achtige caravans van De Parade. Op andere momenten in het jaar een moment van vrijzijn voor mij als ik vanuit mijn kantoor in mijn middagpauze het water, lucht en groen van Amsterdam in me opzuig.

Een paar weken geleden was het gras nog gras in het park en ieder bankje had mijn bankje kunnen zijn. Ik kwam dit keer vanaf de Berlagebrugkant, langs vervallen en vervelde, maar ook protserige watervilla's. O, had ik er maar weer een, zoals toen aan de Bilderdijkkade.

Het is warm, al de hele week, en ik loop langs het nu lege kinderdagverblijf. Daar staat ie. De fontein zoals we die ooit in Amsterdam West in bijna iedere speeltuin en in bijna ieder parkje hadden. Een metaalen ding, dat uit de grond leek te groeien en als een bloem aan de bovenkant opensprong. In het midden een licht ovalen bolletje waar, o wonder, zomaar koel helder water in een prettig straaltje uit omhoog borrelde. Geen overweldigende straal, maar net genoeg om onze jeugdige dorst te lessen. We hadden toen, zoals tegenwoordig iedereen, nog geen eigen flesje bronwater in iedere tas die we meenamen, of een bidon op onze met een rood racestuur getooide fietsen die daarmee 'dus' een racefiets was.

Rondjes om de speeltuin. 'Tour de l'Ouest' door het Jan van Galenpark, en na iedere paar honderd meter

zo'n fonteintje om de nodige kracht voor de volgende brug van de 3e categorie te kunnen beklimmen.

Wielrenners in de dop met ieder zijn eigen drinkwijze. De een met z'n mond wijd open boven de straal, de ander het koele water krachtig naar binnen zuigend. Eén vriendje schepte het water met z'n hand als een kommetje naar binnen - waarschijnlijk voor de hygiëne – om me vervolgens een kleverig zuurtje aan te bieden wat te lang in zijn broekzak had gezeten.

Ik buig me voorover en op mijn eigen vroegere manier slurp ik met getuile lippen het water naar binnen. Heerlijk!

Mist

Het is maandagochtend en de stad hijgt uit van het weekend. Straatveegkarretjes draaien hun plichtmatige figuren rond auto's en langs stoepranden, een vochtig spoor achterlatend. 't Is mistig.

Ik hou van mist. Net als verse sneeuw. Alle geluiden worden gedempt. Stemmen en automotoren gefluister. Het gerinkel van trams een belletje zoals het zilveren klokje vroeger in onze kerstboom. Amsterdammers in grijze regenjassen verscholen. Schimmen.

'In de mist, de mist, voel ik me zo alleen. Want de zon, de zon, die komt er niet doorheen.'

Was het niet Rita Hovink die dat zong? En verhulde die tekst niet als mist waar ze bang voor was en wat later waarheid werd? (Rita Hovink stierf in 1979 aan kanker) Ik zie haar ernstige gezicht met het seventies-kapsel op de hoes van het singletje bij mijn ouders voor me. De zon brak er voor haar nooit meer doorheen, en dat ze zich niet alleen voelde, maar ook alleen gelaten wilde worden bevestigde ze later, o ironie, met haar grootste hit.

Ik versnel mijn pas over de Rozengracht richting de Dam, gedachten achterlatend.

De klok van de Westertoren begeleidt me, maar klinkt door de nevelen als gelui vanuit een dorp ver buiten de stad.

Tegen de achterkant van het Paleis leunt een zwerfer met één arm. Met de arm achter zijn z'n hoofd langs krabt hij gapend in z'n samengeklitte haardos. De mist trekt op en maakt plaats voor een aarzelend

zonnetje. De zwerver krabt zich nog maar eens, nu in z'n groezelige baard, en knippert z'n ogen tegen het opkomende licht. Een nieuwe dag en wie weet nieuwe kansen.

Nieuwe warmte

Buiten was het al een paar weken onder nul en mijn mede-Amsterdammers schuifelen over de gladde platgereden sneeuw naar het station. Zelf probeer ik zo ontspannen mogelijk juist de losse sneeuw op te zoeken, gelouterd door vakanties in landen waar vrijwel iedere winter een centimeter of dertig tegen de huizen opgetast ligt.

Eenmaal binnen in het station zoek ik een plekje uit de wind. Dan valt mijn oog op een samenshooling van scholieren en mannen in pak rond een paal waar een gelig licht uit schijnt. De zuil die als een raket uit het perron opstijgt is van metaal en heeft een rasterwerk. Als ik dichterbij kom, zie ik dat de mensen er omheen hun handen in een bezwerend gebaar naar de paal uitstrekken. Hij straalt warmte uit.

De aanblik van het neefje van de terrasverwarming doet me terugdenken aan onze woning aan de Gerard Callenburgstraat in de 60-er jaren. Eerst stond er een ronde zwarte kolenkachel met asla. Daarvoor moesten we eierkolen met een kolenkit uit een kist op de houten veranda scheppen, om vervolgens mijn vader opzij te duwen die na hard werken zijn vermoeide lijf iedere avond recht voor de kachel uitstreekte op de ribbelige jabo. In de rest van het huis was het ijskoud, dus mijn zus en ik gingen voor het slapen gaan in onze pyjamaatjes zo dicht mogelijk tegen de kachel aan staan. Soms te dicht en vooral de nylon babydoll van mijn zus is wel eens aan het

smeulen geslagen, wat we alleen ontdekten doordat zich een brandlucht door de kamer begon te verspreiden. De kolen maakten later plaats voor gas en de jabo voor zachte vloerbedekking. Mijn ouweheer bleef toen nog langer voor de kachel liggen.

Als het licht van de warmtepaal plotseling dooft drukt een van de omstanders op een knopje en floep, hij gaat weer aan. Een oproepkacheltje voor verkleumde reizigers. Nog even en we hoeven het nergens meer koud te hebben. Wat mij betreft niet. Ik vind het heerlijk om soms tintelend en rood gekoond door een straffe noordooster thuis te komen en me dan op de bank uit te strekken voor.....de cv-radiator. Tsja, het is niet anders.

De ruige speelplek

In de Volkskrant las ik laatst een stuk over 'het nieuwe buitenspelen'. Geen schommels meer, zandbakken of wipkippen. Het toverwoord lijkt 'adventure' te worden.

Niet alleen in Utrecht (zoals wordt vermeld) verscheen een dergelijke plek. Ook in mijn oude woonwijk ontdekte ik er een aan de Willem de Zwijgerlaan/hoek Jan van Galenstraat. Een ruige speelplek. Slingertouwen, schuilhutten, piratenscheppen, tunnels, bergen zand. Kortom, een militair oefenterrein in zakformaat; apenspel.

Ooit bestond het gebied uit niet meer dan een kale kade tegenover de Markthallen, waar boten konden aanleggen, een enorme trechter met een baal steengruis eronder en op de kop een heuvel waar je 's winters machtig vanaf kon sleeën (mits sneeuw natuurlijk)

We hadden een authentieke speeltuin in de buurt (zie 'Sportpark de Ruyter'), dus spelen langs de Willem de Zwijgerlaan was vooral ontdekken; op avontuur. Wie durfde het langst onder de trechter te blijven staan? Wie gooide het verst stenen naar de overkant van het water? Een litteken aan de binnenkant van mijn rechterhand herinnert nog aan een mislukte worp met een te scherpe steen. Met uit mijn hand gutschend bloed renden mijn vrienden en ik naar de weg. Nog nooit zijn we zo blij geweest dat er net een politiewagen langsreed.

In de loop der jaren verschenen langs de kade meer woonboten en de trechter verdween.

De heuvel bleef de heuvel met banken bovenop. Een hangplek op niveau met uitzicht op het kruispunt en het voormalige Hallentheater.

Nu is er dus een nieuw speelterrein gecreëerd waar kinderen hun creativiteit en sportiviteit kunnen uitleven. Een speelspektakel. Even samen met anderen de stress van het huidige kind-zijn van je af kunnen gooien. Met trots lees ik dat het terrein in 2008 is ontworpen **samen met de kinderen van de Narcis Queridoschool!** Míjn vroegere school.

Even denk ik erover om door de tunnel te kruipen, maar ik beheers me.

Brasserie ‘De Serre’

Het is zomaar een woensdagmiddag. De zon is al warm voor dit moment in het jaar en niet alleen moeders met kinderen bevolken het gelijknamige plein in Osdorp. Brasserie De Serre heeft z’n terras afgelopen week verlokkelijk uitgezet. ‘Brasserie De Serre’ klinkt als een net iets te dure uitspanning in een van de dorpskernen langs De Vecht. In werkelijkheid is het een aangeklede broodjestent voor een snelle hap tussen de boodschappen door. Of een hangplek voor oudere zongebruinde bierdrinkers of roséslempsters die een middag lang het voorbijtrekkende publiek becommentariëren, ‘en passant’ met een vette lach de economische crisis oplossend: ‘Kijk, als wij maar genoeg verteren hier, houden we vanzelf de zaak draaiende. In ieder geval deze zaak.’

Naast mij hebben twee heren van dik middelbare leeftijd na elkaar plaatsgenomen. Rug tegen de muur van de Shopperhal, gezicht in zonzonaanbidding schuin omhoog. Ze drinken ijsthee. De ene is licht rossig met een doorschijnende huid, de ander heeft iets Indonesisch.

Zonder aanleiding begint de rossige te verhalen over een doktersbezoek. ‘Nou, wat denk je?’

De donkere man zet aan voor een reactie, maar de ander wacht niet: ‘Geen spoor van suiker, bloeddruk als een jonge god én....., niet onbelangrijk, m’n prostaat is ook nog oké.’ Trots kijkt hij rond. ‘hij zei dat ik geen honderd kon worden, maar wat denk je?’ Weer verwacht hij geen antwoord: ‘Wel honderd en tien!’

De donkere knikt. Onduidelijk blijft of hij het relaas van de ander echt heeft gevolgd. In stilte nemen ze allebei tegelijk een slok. De stilte duurt de rossige alweer te lang. ‘Maar ja, dat mag ook wel met iedere dag 6 kilometer rond de plas en soms ook nog een stukkie ringvaart erbij.

Nee, niet rennend meer natuurlijk, maar toch een stevige wandelpas. Ik ben niet van plan zoals Joop en Klaas te vroeg de eeuwige jachtvelden op te zoeken.’ De donkere knikt nog maar eens – kent hij Joop en Klaas? – en laat z’n thee als wijn in z’n glas schommelen, terwijl hij het glas tegen het licht houdt. ‘Ik ga binnenkort ook maar eens voor een ‘check up’, zegt hij zonder de ander aan te kijken. ‘Maar eerst volgende maand drie weken naar m’n moeder. Een eind vliegen, maar ja, ’t is toch je moeder en je weet maar nooit wat de dokter zegt.’

De ober brengt nog een ijsthee, ze leunen allebei weer achterover en er valt een langdurige stilte.

Ook van de rossige.

De 'Chinees'

Het is zondagmiddag, een uur of half zes. De telefoon ligt naast diverse folders gereed om wat te eten te bestellen. Ik kijk mijn lief aan en in een gezamenlijke gedachte kiezen we: Chinees.

De keuze is snel gemaakt. Een Babi Pangang klein (mager) met rijst en een Mihoen Goreng Singapore (mijn favoriet). Een simpele handeling en een klein uur later knettert de brommer van de bezorger van Sin Po Wah voor de voordeur. Sin Po Wah, hoek De Clercqstraat-Elisabeth Wolffstraat, is nog steeds een beetje ónze Chinees sinds we daar in de 80-er jaren om de hoek aan de Bilderdijkkade woonden. Dus zijn we blij dat ze ook in Slotermeer bezorgen. Eten laten bezorgen, zo handig en zo ingeburgerd dat je bijna bent vergeten hoe het ooit begon.

1967. De eerste Chinees die ik als jongetje leerde kennen was Wah Do (heette die toen al zo?) op de hoek van de Bestevaerstraat en de Jan van Galenstraat. Even googelen en.... ja hoor, hij bestaat nog steeds.

Met 12 jaar was ik volgens mijn ouders oud genoeg om zelf Chinees te mogen halen. Toch een hele wandeling vanaf de Gerard Callenburgstraat. Met een wit geëmailleerde pan in een boodschappentas en de knip van mijn moeder in m'n knuist sloot ik achteraan in de rij van mensen met diverse maten pannen die gespannen op de klok keken. Zouden ze het halen voordat Sport in Beeld begon?

De Chinees was in mijn herinnering niet meer dan

een kale witte ruimte met een paar plastic stoeltjes voor de ouderen en een toonbank met een geheimzinnig luik naar de keuken.

‘Voor vier personen bami, alstublieft’, sprak ik ingestudeerd, en zette ferm de pan op de toonbank. Mijn ouders waren altijd al meer van de bami dan van de nasi. Veel ‘exotischer’ was er ook nog niet. Bami met zo’n in heet water gekookt ‘gebakken’ ei. ‘Sambal bij?’, vroeg het meisje dat maar enkele jaren ouder was dan ik, terwijl ze de dampende pan bami voor me neerzette. Met een lichte blos op m’n wangen knikte ik van ja en sneller dan op de heenweg liep ik terug.

Op naar Sport in Beeld met toen al het bord op schoot.

P.S.

Kon de verleiding niet weerstaan en ben toch even ter plekke bij Wah Do gaan kijken.

Ze hebben inmiddels de zaak ‘uitgebreid’ met 3 tafeltjes. Voor het raam wittige gordijnen en het menu. Bami met ei: 4,60. Geen tierelantijnen. Sommige dingen veranderen niet en soms is dat goed.

Kerstbomenfik

Vlak voor de kerst zag ik een documentaire bij 'Andere tijden' op Nederland 2 met de alleszeggende titel 'De Haagse kerstbomenjacht'.

Zelf ben ik wel een geboren Amsterdammer maar mijn vader's roots liggen in Den Haag en daardoor werd de kerst- en Oud en Nieuwtijd altijd verdeeld tussen twee steden. Oma van Koert woonde in de Schilderswijk en met die uitzending kwamen ook bij mij weer beelden naar boven van vuurstapels met autobanden tot aan het dak van de Mariaschool aan de overkant, politie op iedere straathoek en hele pakjes kanonslagen die aan het vuur werden geofferd. Spannend! (ik was ongeveer 12 jaar oud)

Enfin, 'kerstbomenrauzen' was niet alleen aan Hagenezen voorbehouden. Ook in Amsterdam West was het ieder jaar een strijd tussen groepen vriendjes om zoveel mogelijk kerstbomen van elkaar te jatten en liefst op de geheimste plekken in de fik te steken. De inham bij de Queridoschool op de hoek van de Gerard Callenburgstraat en de Karel Doormanstraat was perfect, want uit het zicht (van politie), weinig wind en wie weet was er een kans dat je na 1 januari nog even niet naar school hoefde.

Het 'meest gedurfde' was echter om de politie zoveel mogelijk dwars te zitten en dus was het plan op een gegeven moment om een brandende barricade

van kerstbomen te leggen dwars over de Karel Doormanstraat. We hadden bijna de laatste boom een plek gegeven toen vanaf de Willem de Zwijgerlaan een politieauto met vliegende vaart op de nog net niet brandende barricade afreed. Joelend (ook van angst) lieten we de kerstbomen vallen en spurten alle kanten op. Ik rende een zijstraat in, belde lukraak ergens aan, er werd van boven open gedaan en gevraagd 'wie is daar?'. Razendsnel denkend riep ik: 'heeft u nog ouwe kranten?'.

Toen er 'nee' werd geantwoord zei ik nog netjes 'oke, bedankt' en deed de deur weer dicht waarbij ik zelf heel stil binnen bleef staan. Ik heb daar wel een halfuur verstopt gezeten, voordat ik durfde te kijken of de kust in de Karel Doormanstraat veilig was.

Een brandende barricade is nooit meer tot stand gekomen, maar spannend was het wel.

